

Els altres són nostres

La correcció fraterna

opusdei.cat

Diego Zalbidea i Andrés Cárdenas

ELS ALTRES SÓN NOSTRES

LA CORRECCIÓ FRATERNA

www.opusdei.org

Continguts

- Els altres són nostres (I).
- Els altres són nostres (II).

Els altres són nostres (I)

Jesús torna a Cafarnaüm i, tot just entra a la ciutat, se li apropa un centurió. L'escena sorprèn els presents, perquè no era habitual que un membre de l'exèrcit romà es dirigís amb tant de respecte i consideració a un jueu: «Senyor, el meu criat és a casa al llit amb paràlisi i sofreix terriblement» (*Mt* 8, 6). El soldat, tot i que és un home acostumat a controlar el seu entorn, sap que hi ha molts àmbits de la vida en els quals no pot exercir el seu domini. Tot i que la seva feina és establir cert ordre, sap que hi ha moltes coses importants que se li escapen. Per això, no dubta a demanar ajuda. Jesús, que coneix les seves disposicions interiors, ni tan sols espera que la petició surti de la seva boca: «Vinc a curar-lo» (*Mt* 8, 7). Sant Agustí, en comentar aquest passatge, deia que «la humilitat del centurió va ser la porta per on el Senyor va entrar a possessionar-se plenament del que ja posseïa».[1]

Una família implicada en la lluita

Al Senyor li commou que el cap romà, malgrat el seu poder i de les seves insígnies, reconegui que no està al seu abast ajudar el criat a qui tant estima. El centurió manifesta públicament que no és capaç d'aconseguir-ho tot. I aquesta actitud de considerar-se necessitat és, d'alguna manera, part de tot camí de santedat: ens reconeixem febles, sabem que Déu és el protagonista principal, i que per dur a terme la seva obra té la col·laboració de les persones que ha posat en el nostre camí. Com aquell criat, també les nostres ferides esperen ser curades i els nostres dolors esperen les cures d'un altre. «Aquesta solidaritat fraterna no és una figura retòrica, una manera de dir, sinó que és part integrant de la comunió entre els cristians. Si la vivim, som al món signe, “sagrament” de l'amor de Déu (...). És una

comunió que ens fa capaços d'entrar en l'alegria i en el dolor dels altres per fer-los sincerament nostres».[2]

En la santa Missa, per exemple, reconeixem aquesta realitat i demanem a tota l'Església que resi per nosaltres: «Jo confesso a Déu totpoderós, i a vosaltres germans, que he pecat (...). Per això demano (...) a vosaltres, germans, que pregueu per mi a Déu, nostre Senyor». [3] En realitat, no es tracta d'un quelcom extraordinari, perquè tots naixem dependents dels altres. No hem vingut al món per decisió pròpia, no podem subsistir sols, ni tan sols podríem parlar sense una comunitat que ens aculli. La necessitat dels altres és part de la nostra naturalesa. Per això, diu sant Joan de la Creu, que qui s'aïlla «és com el carbó encès que està sol: abans s'anirà refredant que encenent... I el que cau cec, no s'aixecarà sol; i si s'aixequés, encaminarà per on no convé».[4]

Quan rebem la col·laboració del proïsme, ens posem en una situació semblant a la del centurió que demana ajuda o a la del criat el dany del qual és guarit. Això passa, per exemple, amb la correcció fraterna. Aquest costum evangèlic consisteix en el fet que una altra persona, després de considerar-ho en la seva oració al costat de Déu, i també potser després de demanar consell a un altre, ens ofereix un suggeriment per millorar algun aspecte concret de la nostra vida cristiana (cf. *Mt* 18, 16-17). Aquest auxili ens dona la seguretat de saber-nos part de tota una família implicada en la nostra lluita. Per això, la correcció fraterna és el contrari a la crítica, la murmuració o la difamació. Mentre que en aquestes hi ha judici i condemna, en l'ajuda fraterna hi ha una abraçada que acull el proïsme tal com és i l'impulsa cap al futur.

La millor versió de cadascú

La conversió permanent que suposa la vida cristiana no té per objectiu, en cert sentit, transformar-nos en persones diferents de les que som, sinó en arribar a ser, amb la gràcia de Déu, la millor versió de nosaltres mateixos. Els sants no han estat cridats a despersonalitzar-se, sinó a omplir les seves característiques, personals i úniques, amb l'amor de Crist. Sant Pau, per exemple,

després de convertir-se, no va ser cridat a disminuir el seu zel pel que és diví, sinó a encarrilar-lo cap a la veritable plenitud. Cadascun de nosaltres té unes característiques particulars volgudes per Déu, té un passat, ha viscut en un teixit social concret, és amo d'una manera de ser singular... Tot això Déu no ho vol destruir, sinó divinitzar-ho, convertir-ho en instrument de la seva missió. I una de les maneres més importants que té per transformar-ho a poc a poc és a través de les nostres relacions, mitjançant les persones que deixem entrar a la nostra vida i que també han estat impulsades per Déu a buscar aquesta millor versió de cadascú.

Limitariem l'acció i els plans de Déu pensant que podem rebre la seva ajuda només a través de la lectura de la seva paraula o dels sacraments. Sens dubte, són dos àmbits privilegiats en què se'ns transmet la seva gràcia, però Jesús és clar en la importància que també té el que el proïsme pot fer per nosaltres; molt més: Crist és el proïsme (cf. *Mt* 25, 40; *Lc* 10, 16). La mateixa encarnació, que va fer que Jesús transformés la vida dels seus més propers a través de l'amistat, ens recorda el valor salvífic de les relacions personals, cos a cos, amb els altres. «Déu moltes vegades se serveix d'una amistat autèntica per dur a terme la seva obra salvadora».[5] En la història de la salvació veiem que Déu sempre actua en un poble, en una comunitat, en una família, en un grup d'amics; pensar que la santedat prescindeix del que els altres poden fer per nosaltres pot ser un símptoma d'aïllament, que no arribarà a ser fecund. Per això, és natural que, en un entorn d'amistat, sorgeixi la correcció fraterna: en aquest tots s'entossudeixen a treure el millor de cada persona, sense ensopegar amb detalls de poca importància, sinó preocupant-se per aquest anhel profund de santedat que a poc a poc redunda en diferents manifestacions de la vida diària.

El Papa ens recordava que «la santificació és un camí comunitari, de dos en dos (...). Hi ha molts matrimonis sants, on cada un fou un instrument de Crist per a la santificació del cònjuge. Viure o treballar amb altres és sens dubte un camí de desenvolupament espiritual. Sant Joan de la Creu deia a un deixeble: estàs vivint amb altres “perquè et cisellin i exercitin” (...). La comunitat que preserva els

petits detalls de l'amor, allà on els membres tenen cura els uns del altres i formen un espai obert i evangelitzador, és lloc de la presència del Ressuscitat que la va santificant segons el projecte del Pare».[6]

Cada ajuda és un regal

El centurió de l'evangeli és conscient que està demanant un favor a Jesús. Sap que si el Senyor decideix entrar a casa d'un pagà, després s'haurà de purificar, així que no exigeix ni el trasllat ni el miracle. I és aquesta actitud la que aconsegueix el prodigi de Jesús: el centurió es fa amable per a Crist. Diem que una persona és *amable* precisament quan, tot i que no reclama l'afecte, tot i que no és una obligació entrar a casa seva, de la mateixa manera volem tenir aquest detall amb ella. Ser persones amables ens insereix en un entramat en el qual uns col·laboren amb els altres plens de franquesa. «Ser amable no és un estil que un cristià pot triar o rebutjar (...). L'amor amable genera vincles, conrea llaços, crea noves xarxes d'integració, construeix una trama social ferma. Així es protegeix a si mateix, ja que sense sentit de pertinença no es pot sostenir un lliurament als altres».[7]

Algunes maneres de millorar en aquesta actitud poden ser: no tenir objeccions a demanar ajuda, estar disponibles per escoltar, donar a conèixer els nostres gustos sense imposar-los, compartir les nostres preocupacions i il·lusions... L'«ambient d'amistat, que cadascú està cridat a portar amb si mateix, és fruit de la suma de molts esforços per fer la vida agradable als altres. Guanyar en afabilitat, alegria, paciència, optimisme, delicadesa, i en totes les virtuts que fan amable la convivència, és important perquè les persones es puguin sentir acollides i ser felices».[8] Tot això genera una manera de ser en la persona que, encara que no sigui fàcil descriure amb paraules, sí que és fàcil detectar-la. Quan algú ha conreat l'amabilitat és fàcil apropar-s'hi, dialogar-hi, tenir-hi detalls i també dir-li amb sinceritat el que pensem.

A la persona amb qui es pot parlar obertament és més fàcil estimar-la, encara que les seves debilitats puguin ser patents o encara que hi hagi poques coses en comú. Tots tenim experiència amb el fet que hi

ha persones a qui ens costa menys suggerir alguna cosa. Sempre ho agraeixen, el seu rostre reflecteix la pau amb què ho reben i potser notem l'impacte que la nostra petita aportació té en les seves vides. No es posen a la defensiva, ja que perceben que qui les intenta ajudar no les està *atacant*. No senten que es qüestioni el seu valor, perquè el lloc en què neix la correcció fraterna és la comunitat cristiana, la llar, la família, i allà ens estimen pel que som, no pel que fem bé o malament. La dificultat per deixar-nos ajudar pot amagar, en canvi, una pretensió que ens estimin com la persona que potser no som. Per això també és important alimentar permanentment el terreny en el qual pot sorgir aquesta ajuda: compartir l'afany de santedat és indissociable de moltes altres coses: anhels, preocupacions i alegries.

Qui conrea aquesta disposició de ser amable, de facilitar l'ajuda dels altres, també se sorprèn més sovint davant del seu afecte i acostuma a agrair l'obra de misericòrdia que és l'ajuda o la correcció fraterna. Els nens petits se sorprenden perquè no donen per descomptats els gestos d'amor. En una ocasió, sant Josepmaria confiava a uns fills seus: «Últimament li estic demanant més que mai al Senyor —i ho estic demanant a la Mare de Déu— ser petit, fer-me nen. En la vida exterior humana, forts i robustos; però en la vida espiritual, petits. Així no tindrem supèrbia quan ens facin una correcció. Agraïrem que ens ajudin a ser millors. D'una altra manera, ens molestaria».[9] Si ens anem fent com nens, traurem les barreres que ens aïllen dels altres; crearem un entorn amable en el qual és fàcil percebre que una correcció és un regal, una ajuda gratuïta. Amb l'ajuda de Déu sentirem el que Jesús diu al centurió i que realitza el miracle de la curació del criat: «Que es faci tal com has cregut» (*Mt* 8, 13).

Volem ajudar molta gent, i això només ho aconseguirem si sabem tenir el suport dels altres. Per això, sant Josepmaria deia que cada persona, «a més de ser ovella (...), d'alguna manera és també Bon Pastor».[10] Per assolir la curació del seu amic, el centurió va necessitar reconèixer la seva necessitat; per ser bon pastor, va haver d'experimentar ser ovella. Llavors es farà realitat l'Escriptura quan

diu que «un home ofès resisteix més que una plaça forta, en el judici és com el forrellat d'un castell» (*Pr* 18, 19). No podem reduir la caritat al que nosaltres fem pels altres, ja que també hi ha molt d'amor darrere d'acceptar una mà amiga. Agrair la realitat de viure envoltats de persones que volen que siguem la millor versió de nosaltres mateixos ens obre a la conversió, que és fonament de santedat. Deia santa Teresa de Jesús: «És impossible, segons la nostra naturalesa, al meu parer, tenir ànim per a coses grans, qui no entén està afavorit de Déu».[11] I el favor de Déu ens arriba també a través de les relacions amb els qui ens envolten.

[1] Sant Agustí, *Sermons*, 6,2.

[2] Francesc, Audiència general, 6.XI.2013.

[3] Missal Romà, Acte penitencial.

[4] San Juan de la Cruz, *Avisos y sentencias*, 7; 11.

[5] Mons. Fernando Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 5.

[6] Francesc, *Gaudete et exsultate*, núm. 141-145.

[7] Francesc, *Amoris Laetitia*, núm. 99-100.

[8] Mons. Fernando Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 9.

[9] Sant Josepmaria, apunts d'una reunió familiar, 2.X.1970.

[10] Sant Josepmaria, *Cartes* 25, núm. 30.

[11] Santa Teresa de Jesús, *Vida*, 10, 3.

[Torna als continguts](#)

Els altres són nostres (II)

«Arribà, doncs, en una població samaritana que es deia Sicar, no gaire lluny de la propietat que Jacob havia donat al seu fill Josep» (Jn 5, 5). Aquest viatge i aquell moment concret havien estat acuradament planejats per Jesús; volia que al pou es poguessin trobar la seva set i la de la dona samaritana. Es tracta d'un ambient propici per al do, tot allà traspua gust d'ofrena: la naturalesa, el pou, l'aigua... Tanmateix, Jesús busca el do més gran: vol l'alegria i la pau d'una ànima elegida des de l'eternitat, tot i que durant l'últim temps potser una mica esmunyedissa al cor de Déu.

La proximitat és l'estil de Déu.

Sant Josepmaria deia que «més que “donar”, la caritat és “comprendre”»,^[1] fer-se càrrec dels problemes i les dificultats dels altres. Quan emprenem aquesta iniciativa, les persones o les seves dificultats no són una cosa aliena, sinó part de nosaltres mateixos. Crist no va escatimar en càlculs de temps o d'oportunitat per anar a la trobada amb la samaritana. Qui es fa càrrec de l'altra persona reconeix el do que és cadascú, contempla la imatge de Déu que hi ha en ella, la infinitud d'amor amb què Jesús l'estima. Cadascú és un do per als qui són a prop i descobrir-lo és el primer pas per poder-nos ajudar mútuament. Jesús reconeix el do que és la vida de la samaritana i per això li demana de beure. Té set del seu amor.

El Papa, en el fet que Jesús, anys abans, volgués ser batejat com un més tot i que no ho necessitava, veu l'origen d'aquella actitud: Crist va a la trobada de l'altre per comprendre'l, per acompanyar-lo, i no l'assisteix simplement des de fora. «El primer dia del seu ministeri, Jesús ens ofereix el seu *manifest programàtic*. Ens diu que ell no ens

salva des de dalt, amb una decisió sobirana, un acte de força o un decret. No: ell ens salva venint a trobar-nos i prenent amb ell els nostres pecats. Així és com Déu venç el mal del món: baixant i fent-se'n càrrec. És també la manera en què nosaltres podem aixecar els altres: no jutjant, no insinuant què s'ha de fer, sinó fent-nos propers, compadint-nos, compartint l'amor de Déu. La proximitat és l'estil de Déu cap a nosaltres».[2]

El fundador de l'Opus Dei deia que «la correcció fraterna és part de la mirada de Déu, de la seva Providència amorosa».[3] Qui es fa càrrec del seu germà no jutja els altres: procura mirar-los com ho fa Déu i, per això, tots li semblen un tresor, intenta custodiar-los com si fossin quelcom preciós. «La correcció fraterna neix de l'afecte; manifesta que volem que els altres siguin cada vegada més feliços». [4] Aquesta convicció de buscar la seva felicitat ens implica en la seva vida amb el màxim respecte a la seva llibertat, perquè només així l'amor és veritable. Ajudar en el camí de santedat d'un germà nostre té més a veure amb una nit en blanc pacient i càlida, en la qual s'espera l'acció de Déu, que amb una supervisió freda. «Supervisar fa més referència a la cura de la doctrina i dels costums; en canvi, vetllar vol dir més cuidar que hi hagi sal i llum als cors. Vigilar parla d'estar alerta al perill imminent; vetllar, en canvi, parla de suportar, amb paciència, els processos en què el Senyor va gestant la salvació del seu poble».[5]

Importa el cor de les persones

«Vosaltres, mentre feu una correcció fraterna, heu d'estimar els defectes dels vostres germans»,[6] deia també sant Josepmaria. Cuidar no és només curar una petita ferida, sinó fixar-se en la persona de manera integral, estimar-la en el temps, projectada fins al cel. En aquest sentit, al cor de l'home és on es forgen les bones o males accions en el seu conjunt (cf. *Mt* 15, 19): això és el que ens interessa de manera particular, més que detalls petits que moltes vegades poden ser part d'una manera de ser. Qui vol ajudar no es queda atrapat només en la part externa, no valora aïlladament un aspecte, sinó que mira els esdeveniments a la claror d'aquest afany

de santedat de l'altre, traient-se les sandàlies perquè es troba en el més profund de la seva ànima (cf. *Ex* 3, 5). Una correcció fraterna expressa, d'alguna manera, l'actitud de qui vol ajudar a descobrir els dons que Déu ens vol regalar en les mil i una batalles diàries: «Si sabessis quin és el do de Déu» (*Jn* 4, 10). Tota ajuda s'ha de presentar així, com una lent per descobrir el regal que es tanca en cada lluita. En la correcció fraterna hem de ser com qui vetlla tendrament la santedat de l'altre, no com qui vigila el compliment de «certs estàndards que ens hàgim imposat com a tasca».[7]

Jesús, per exemple, no es queda en les qüestions perifèriques de la vida de la samaritana. Va al nucli del dolor d'aquesta ànima predilecta. A través de la conversa, Jesús l'ha anat conduint cap aquella veritat que ja no l'avergonyeix. Per això torna al poble i explica a tothom com s'ha sentit alliberada: «M'ha dit tot el que he fet. No deu ser el Messies?» (*Jn* 4, 29).

Jesús ens ensenya que la mirada de Déu és integradora. Sap ascendir del que és aparentment insignificant fins al que és espiritual, gran i rellevant. És pacient, ho veu tot com a part del conjunt d'una vida sencera. «Al nostre món impregnat d'individualisme, cal que es redescobreixi la importància de la correcció fraterna per caminar junts cap a la santedat (...). És un gran servei ajudar i deixar-se ajudar a llegir amb veritat dins d'un mateix, per millorar la nostra vida i caminar cada vegada més rectament pels camins del Senyor. Sempre és necessària una mirada que estimi i corregeixi, que conegui i reconegui, que discerneixi i perdoni (cf. *Lc* 22, 61), com ha fet i fa Déu amb cadascun de nosaltres».[8] Aquesta mirada no es queda només en detalls de poca importància, no els magnifica; més aviat s'omple d'esperança per horitzons grans i, si és el cas, ho transmet així. Sap que compleix un desig exprés de Jesús, així que intenta fer-ho com ho faria ell: «Ves a trobar-lo i, tot sol amb ell, fes-li veure la seva falta. Si t'escolta, t'hauràs guanyat el germà» (*Mt* 18, 15).

A través de la correcció fraterna donem suport a un germà en els seus desitjos de santedat concrets i diaris. No és una esmena a la totalitat, ja que Déu està obrant en cada persona, sinó precisament el contrari:

una confirmació que la santedat és compatible amb aquesta debilitat. Ens poden ajudar aquestes paraules de sant Joan Crisòstom: «El Senyor no diu: acuseu, renyeu, demaneu revenja; sinó corregiu».[9] Transmetem als altres la nostra estima per la seva lluita, en reconeixem els sentiments, el sostenim en aquesta batalla; amb la nostra ajuda li recordem que també comptem amb la seva. En tota correcció fraterna hi ha una admiració discreta pel germà i per l'obra de la gràcia en la seva ànima.

Un fruit de l'amistat

Per crear un context en què un suport així sigui possible, és necessària la proximitat, l'interès sincer, la preocupació real per la vida de l'altre. Qui fa favors de germà i coneix els altres amb profunditat pot establir una relació d'amistat mútua i veritable. La correcció fraterna és un fruit natural d'aquest terreny conreat amb paciència. A més, per poder entrar al cor dels altres fa falta l'empatia. No es pot complir aquest servei des de fora, ni des de lluny. En els nostres dies es duen a terme operacions quirúrgiques de gran precisió amb un instrumental que és capaç d'actuar a l'interior dels pacients sense necessitat de practicar-los cirurgies invasives. Es podria dir que un germà que es fa càrrec, busca penetrar fins al lloc sagrat que és el cor, delicadament, sense envair aquesta intimitat.

També és indispensable conèixer bé la persona a la qual es vol corregir. Hi ha disposicions del temperament que ens fan molt diferents els uns dels altres i que sant Josepmaria considerava part central d'aquest «numerador tan divers»[10] de persones a l'Opus Dei i a l'Església. No és just pensar que aquesta diversitat de reaccions només té a veure amb la humilitat de qui rep la correcció fraterna o amb la seva susceptibilitat. Per a uns, les paraules, fins i tot les més delicades, fàcilment sonen a retret; a aquests Jesús els posa davant de la seva veritat amb elogis i suavitat. Ho va fer, per exemple, amb aquella dona que li va ungir els peus a casa de Simó el fariseu (cf. *Lc* 7, 36-50). Per a altres, en canvi, si les paraules no són especialment clares, senten una falta d'interès i d'afecte veritable. Marta va necessitar sentir el seu nom dues vegades per descobrir que

ella també podia triar la millor part de la seva feina (cf. *Lc* 10, 38-42). Tomàs va necessitar la proximitat física del Senyor per tornar a ser l'apòstol fidel que donaria la vida pel seu mestre (cf. *Jn* 20, 26-29). Al bon lladre la correcció li va arribar mitjançant un regal inesperat: aquella mateixa tarda estaria amb Jesús al paradís (cf. *Lc* 23, 39-43). La mateixa samaritana va necessitar temps, una conversa pausada i tranquil·la, en un lloc apartat: a soles amb Jesús. No hi ha dos personatges iguals a l'evangelí, ni dues reaccions iguals, tampoc en els qui ens envolten.

«Quan tenim quelcom que no està bé, ens ajuden amb aquesta beneïda correcció fraterna, que exigeix un afecte molt sobrenatural i fer-se molta força, perquè de vegades costa molt exercir la correcció fraterna. Amb lleialtat ens adverteixen el que no funciona i ens en donen les raons. En canvi, darrere teu estan dient que ets tot un sant, que ets més bo que el pa. No és això una bellesa, fills meus? Parlem de lleialtat, i això és lleialtat humana. No mentim, no afirmem de l'altra persona que té unes excel·lències humanes que no té; però no tolerem mai que se la critiqui a traïció. I les coses desagradables les diem així, afectuosament, perquè les corregeixi».[11]

* * *

Sant Josepmaria afirmava amb gran convicció, com qui ho ha experimentat personalment, tant de manera passiva com activa: «Convenç-te: quan fas la correcció fraterna, estàs ajudant, amb Jesucrist, a portar la Creu al teu germà; una ajuda totalment sobrenatural, ja que la correcció fraterna va precedida, acompanyada i seguida per la teva oració».[12] A Canà de Galilea, Maria detecta que s'ha acabat el vi i això pot comprometre l'alegria dels noucasats. Com a bona observadora, posa en marxa una *correcció materna*. Busca la solució, parla amb Jesús, parla amb els que servien. Ajudar d'aquesta manera una germana o un germà suposa aconseguir de Crist el millor vi per a ells. I això només s'aconsegueix posant les ànimes al seu costat, parlant-ne amb Jesús, sabent que qui més les estima és qui ha emprès la missió de salvar-les.

- [1] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 463.
- [2] Francesc, *Àngelus*, 10.I.2021.
- [3] Mons. Xavier Echevarría, *Memoria del Beato Josemaría Escrivá*, Rialp, Madrid 2000, p. 127.
- [4] Mons. Fernando Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 16.
- [5] Francisco-Cardenal Bergoglio, X Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes, 2.X.2001.
- [6] Sant Josepmaria, apunts d'una reunió familiar, 18.X.1972.
- [7] Mons. Fernando Ocáriz, Carta pastoral, 28.X.2020, núm. 6.
- [8] Benet XVI, Missatge per a la Quaresma del 2012, núm. 1.
- [9] Sant Joan Crisòstom, *Homiliae in Matthaeum*, núm. 60, 1.
- [10] A l'Opus Dei hi cap tothom, per això sant Josepmaria escrivia que, tot i que el «denominador comú» sigui la cerca de la santedat, hi ha «numeradors (autonomia) molt diversos corresponents a les diverses condicions del seu caràcter i temperament, i fins i tot el camí divers per on Jesús conduirà les seves ànimes». *Apunts íntims*, núm. 511.
- [11] Sant Josepmaria, apunts d'una reunió familiar, 21.V.1970.
- [12] Mons. Xavier Echevarría, *Memoria del Beato Josemaría Escrivá*, Rialp, Madrid 2000, p. 128.

[Torna als continguts](#)

Oficina de comunicació de l'Opus Dei a Catalunya i Andorra

www.opusdei.org